

ALGIS PETRAS PISKARSKAS

Lietuvos fizikas, lazerių mokslo kūrėjas, profesorius Algis Petras Piskarskas gimė 1942 12 19 Kėdainiuose, mirė 2022 06 11 Vilniuje, palaidotas Antakalnio kapinėse.

Dar studijuodamas Maskvoje vienas pirmųjų stebėjo parametrinio šviesos stiprinimo ir osciliavimo reiškinius. Jau dirbdamas Lietuvoje ištyrė ultratrumpųjų lazerio impulsų sukeltus parametrinius reiškinius kristaluose, šviesos gijų, sūkurių ir X-impulsų generavimą, ultrasparčiuosius fotosintezės, fizikinius fotodinaminės navikų terapijos vyksmus, 3D lazerinį mikrofabrikavimą femtosekundiniais lazeriais bioaudinių inžinerijai ir fotonikai. Kartu su mokiniais sukūrė daugiaspalvių ultratrumpųjų lazerinių impulsų parametrinį generatorių ir stiprintuvą, ultrasparčiųjų vyksmų spektrometrą ir lazerių pramonėje bei moksliniams tyrimams plačiai naudojamą ekstremalaus intensyvumo lazerinių impulsų parametrinio stiprinimo technologiją OPCPA. Paskelbė daugiau kaip 600 mokslo straipsnių, yra 14 išradimų autorius. Mokslo darbai cituoti arti 6 000 kartų (h indeksas viršija 30). Vadovavo 21 mokslų daktaro disertacijai (visos sėkmingai apgintos). Pagrindinės publikacijos – iš netiesinės optikos, lazerių fizikos ir ultrasparčiosios lazerių spektroskopijos sričių. Monografijų „Parametriniai šviesos generatoriai ir pikosekundinė spektroskopija“ (1983), „Lazeriai ir fotosintezė“ (1986), „Šviesos sūkurių“ (1999), žodyno „Lazerių fizikos terminų žodynas“ autorius ir bendraautoris.

Dirbo mokslinį ir pedagoginį darbą JAV (Fulbrighto programa), Vokietijoje, Italijoje. Skaitė kviestinius mokslinius pranešimus Berklio, Stanfordo, Oksfordo, Floridos, Miuncheno, Groningeno, Leideno, Sautamptono, Tokijo, Londono universitetuose, JAV Livermoro ir Los Alamoso nacionalinėse laboratorijose bei daugelyje tarptautinių konferencijų.

A. P. Piskarskas 1991 m. išrinktas Lietuvos mokslų akademijos nariu korespondentu, 1996 m. – tikroju nariu, nuo 2017 m. – LMA narys emeritas, 2001–2005 m. ėjo LMA viceprezidento pareigas, 2009–2018 m. buvo LMA prezidiumo nariu, 1995–2003 m. – Lietuvos mokslo tarybos nariu, 1999–2003 m. – Lietuvos fizikų draugijos viceprezidentu, mokslo komisijos pirmininku. Europos fizikų draugijos skyriaus valdybos narys (1995), Lietuvos lazerių asociacijos prezidentas (nuo 2005), tarptautinių mokslo žurnalų „Optics Communications“,

„Optics and Quantum Electronics“, „Experimental Technique of Physics“, „Nonlinear Modelling and Control“, „Moscow University Physics Bulletin“ redakcinių kolegijų narys, „Lietuvos fizikos žurnalo“ tarptautinio patarėjų komiteto pirmininkas, Alexandero von Humboldto klubo prezidentas (nuo 1994), LR Vyriausybės Mokslo ir technologijų komisijos narys (2002–2004), Ūkio ministerijos tarybos narys (2001–2004), Lietuvos žinių ekonomikos forumo tarybos narys (2004–2008). Baigęs aktyvią veiklą, tapo VU profesorių emeritų klubo nariu.

A. P. Piskarsko mokslinė ir organizacinė veikla buvo įvertinta ne vienu apdovanojimu. 1984 m. apdovanotas SSRS valstybine mokslo ir technikos premija už netiesinės optikos tyrimus, 1992 m. – Alexandero von Humboldto mokslo premija, 1994 m. – Lietuvos mokslo premija už darbų ciklą „Šviesos parametriniai reiškiniai kristaluose (1984–1993 m.)“ (kartu su Romualdu Danieliumi ir Algirdu Petru Stabiniu), 1999 m. – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžiumi, 2001 m. – Europos fizikų draugijos Kvantinės elektronikos premija už novatoriškus ultratrumpų impulsinių šviesos šaltinių, paremtų optine parametrine generacija ir osciliacija, tyrimus ir vystymą, 2002 m. – Lietuvos mokslo premija už darbų ciklą „Fotosensibilizuota navikų terapija: fizikiniai, biocheminiai, ikiklinikiniai ir klinikiniai tyrimai (1986–2000 m.)“ (kartu su Ričardu Rotomskiu, Giedre Virgilija Streckyte, Benediktu Juodka, Vida Kirveliėne, Liudvika Laima Griciūte, Konstantinu Povilu Valucku, Laima BloznelytePlėšniene ir Janina Didziapetriene). 2003 m. įteikta Šv. Kristoforo statulėlė už nuopelnus Vilniaus miestui, 2007 m. skirta Partnerystės pažangos premija už Lietuvos lazerių mokslo ir pramonės sutelkimą proveržiui į pasaulines rinkas (kartu su Romualdu Danieliumi, Kęstučiu Jasiūnu ir Rimantu Kraujaliu). 2019 m. apdovanotas ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Komandoro kryžiumi.

Parengė LMA Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus mokslinė sekretorė Silva Aukštinaitiėnė

Naudoti šaltiniai:

1. LMA MFCHM skyriaus archyvas.
2. VU tinklalapio archyvas.
3. Mokslo ir enciklopedijų leidybos centro (MELC) „Visuotinė lietuvių enciklopedija“.

Virginijos Valuckienės nuotrauka